

# GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stale za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Strnad — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek  
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

## Nemci poraženi.

Nepričakovano je nemško mogočnost zadel v državnem zboru poraz, katerega ni nihče pričakoval. Znano je, da je cesarski patent z dne 26. julija t. l. odpravil na Češkem deželno upravo in da je vlada nastavila za upravo dežele posebno komisijo. Vlada je to storila pod pretvezo, da hoče na ta način zblížati češko in nemško narodnost v deželi. V resnici so pa Nemci to komisijo Čehom, ki imajo v deželni odboru večino, prav iz srca privoščili in želeli, da bi komisija še dolgo upravljala deželo. Hoteli so stem dokazati, da niti inteligentni Čehi niso zmožni za upravo, ker so Slovani. To je Čehi ogorčilo do skrajnosti. Sklenili so tedaj udariti po ministrskem predsedniku grofu Stürgku. Nemci so to začutili in so brz alarmirali svojo armado, da bi ščitili svojega ljubljence. Sicer se je pokazala pri tej seji Nemcev velika nezadovoljnost z razmerami države, vendar so sklenili, da mora vsa nemška stranka nastopiti soiidarno in glasovati za to, da se glede deželne komisije na Češkem in glede tozadavnega odgovora ministrskega predsednika v državnem zboru ne sme pričeti nobena debata.

Že med govorom ministrskega predsednika so se slišali v zbornici vskliki nevolje. Na koncu govora pa se je vzdignil izmed Čehov vihar in slišali so se klici: „Dol s Stürgkom!“

Poslanec Stanek je predlagal, da naj se otvori po ministrovem govoru debata. Zdaj je prišel odločilni trenutek. Pri poimenskem glasovanju se je pokazalo, da so Nemci v manjšini. Glasov za otvoritev debate je bilo 202, nasproti pa le 186. Proti predlogu so glasovali: nemška narodna zveza, krščanski socialci, nemški socialni demokrati in nekaj Poljakov. Za predlog, ki je dobil večino, so pa glasovali slovanski poslanci, slovanski socialni demokrati in Italijani.

Nemški listi se posebno jeze nad Italijani. Zmerjajo jih, da so nezanesljivi zavezniki in po-

tuhnjenci, ker obetajo prijateljstvo le tačas, kadar hočejo dobiti svoje vseučilišče, v nevarnih trenutkih pa Nemce zapuščajo.

Državna zbornica je videla dne 11. t. m., kako so združeni Slovani in Italijani nemškega Micheljna položili na tla. Nemci so sicer mogočni v Avstriji, a vsemogočni še niso. Taki slučajji, kakor je bil omenjeni, bodo vendar znabiti Nemcem vzeli nekoliko prevzetnosti in nadutosti ter jih napravili sposobne, da bode mogoče z njimi govoriti.

## Shod v Kranju.

V ponedeljek, 10. t. m., je sklicala „Kmečka Zveza“ za kranjski okraj volivni shod v kranjski „Ljudski dom“. Zbralo se je lepo število volivcev iz bližnje in daljne okolice, kakih 200 mož. Predsednik g. Brodar je toplo pozdravil navzoče, posebno še gg. deželnega odbornika dr. Zajca in naše vrle dosedanje poslance gg. Jarca, Demšarja in Zabreta.

Prvi govornik, g. dr. Zajec, je pojasnil ob kratkem program in delo S. L. S. in delo liberalne stranke. Delo S. L. S. v deželni zboru zadnjih pet let je bilo vseskozi smoteno. Naša stranka je imela pred očmi vedno le umski in gmotni napredek našega ljudstva. Po tem načelu je uravnala vse svoje delovanje, v tem smislu je delovala tudi deželni odbor. To nam jasno pričajo razni zakoni, ki so se sklenili, oziroma izpremenili v blagor dežele. Mnogo jih je že sankcioniranih, drugi bodo v kratkem. Izpremenil se je občinski zakon. Izginili so tu razni privilegiji posamnih magnatov. Pri občinski napravi ima besedo ljudstvo. Istotako se je preosnoval šolski zakon v demokratičnem smislu. Glavno besedo pri vzgoji otrok naj ima naše ljudstvo, ki zahteva, da se njegovi otroci vzgajajo v smislu krščanskih načel. Samooblastnim liberalnim učiteljem je enkrat za vselej odklenkalo. To ti čutijo, zato si upajo le še izza plota hujskati, ali pa se skrivajo za kako

umazano cunjco. Ljudje, ki so bili vedno najhujši nasprotniki naše stranke, si sedaj celo drznejše hoditi prosit za razne nagrade in podpore k deželni odboru. Vzrok, zakaj se jim ne more ugoditi, je pa ta, ker se ravno pri teh ljudeh najdejo vedno različne nerednosti, kadar pride do disciplinarne preiskave. Največjo predrznost teh ljudij kaže n. pr. to, da si upa tak človek, ako je prestavljen 5 km daleč, predložiti deželni nemu šol. svetu troškovnik za 1000 kron. Sicer pa vpijejo ti ljudje, da dežela zapravlja denar! Naš kmet pride lahko s tem denarjem trikrat okoli sveta, liberalni učitelj pa komaj pet km daleč. Izpremenil se je lovski zakon, ki ga je bilo seveda težko prikriti vsem posameznim razmeram prikladno. Glavno je, da bo imela prvo besedo pri odločevanju glede lova sedaj občina. — Velikega pomena za napredek naše dežele je novi cestni zakon. Brez dobrih cest je vsak gospodarski razvoj nemogoč. Ravno cest se je v zadnjem času pri nas zgradilo zelo veliko, oziroma starih popravilo. — Posebne važnosti v gospodarskem oziru je ustanovitev deželne banke. Kako so se liberalci vzdignili proti tej napravi! In vendar mora vsak pameten človek spoznati, da je bolje, ako ljudje dobe denar lahko doma, kakor pa da bi jih odirali ljudje ali razni liberalni oderuhli. Razbremeniti je mogoče kmetiška posestva, ki se dajo še ohraniti. Da je deželna banka na trdnih nogah, pričča to, da je v prvem letu svojega obstanka napravila celo dobiček. Da ni tako za nič, kakor so vpili izpočetka, pričajo liberalci sami, ker je celo Ljubljana vzela pri dež. banki 1 milijon na posodo. — Poskrbeli smo z vodnim zakonom, da je dobila vodne sile v svojo last dežela sama. Že to je samo po sebi velike važnosti. Vodne sile so se začele na Gorenjskem že izrabljati s tem, da se ustanavlja električna centrala. Ta najbolj liberalce bode v oči. Vse mogoče si izmišljujejo, da bi opravili to velekoristno napravo ob kredit, inženirje in živinozdravnike najemajo, da pišejo „strokovnjaške“ članke po liberalnih listih, a vse

## PODLISTEK.

**Tomaz Pirc,**  
sloveč zdravnik.

(Konec.)

Za stoletnico njegovega rojstva preda val v tržiškem katol. izobraževalnem društvu P. Bohinjec.

Tudi kri puščati je Pirc kmalu umel. Nekoč zbolil rejen bogatin in zdravnik so bili teh misli, da se da rešiti njegovo življenje le, ako se mu neutegoma kri pušča. A kdor je poskusil puščati, ni mogel priti do žile, ne zdravnik ne brivec. Kar se nekdo spomni na našega Tomaža. Ta prihitel srčno, si zaviše rokava, pa udari po žili, da je kri na mah brizgnila kvišku. Vse je hvallilo fanta, bogatin pa mu je stisnil cekin v pest.

Ko je Pirc študiral v Gradcu, si je služil kruh v neki pisarni s prepisavanjem aktov in se je pri tem dobro izuril v nemškem jeziku.

Leta 1836. je napravil izpit iz ranocelstva in porodništva, potem je služboval nekaj časa v ljubljanski bolnici, koder je umrl za jetiko velik, lepo zrasel grenadir. Pirc poprosi za njegovo truplo, mu odstrani meso, kosti pa stakne skupaj z žico na umeten način in ta kostnjak podari ljublj. muzeju. V starem muzeju licealnega poslopja je stal ta kostnjak v tretji sobi pritličja.

Po dokončanih študijah ga je profesor navorjal, da bi ostal pri njem kot asistent, a Pirc je srce gnalo v domači kraj, koder sta

ravno razsajala kolera in legar. Legar bi bil kmalu tudi njega pokopal. Nobena noč ni bila pretemna, nobena vas predaleč, da bi ne bil poiskal bolnika. Zato so se mu pripetile različne nezgode.

Nekoč se mu pridruži volk, ko je šel v zimi po noči iz Besnice. Dolgo časa sta korakala vstric in gledala drug drugoga, dokler ni volk krenil v stran.

Drugič je naletel v gozdu na rokovnjača Dimeža, ki je ravno petelina pekel za večerjo. A ta ga je lepo pozdravil in mu ni storil nič zalega.

Nekega poznega večera ga obišče tujec in zapre vrata za sabo, rekoč: „Neka bolnica vas želi: prisezite pri živem Bogu, da ne bote nikoli izdali, kdo je ta bolnica.“ Prisegel je in šel s tujcem. Vrnil se je še-le drugo jutro. Skrivnost je nesel seboj v grob.

### 4. Njegovo vzgajanje.

Ko se je Tomaz Pirc poročil 1837. leta s hčerko podobarja Gašperja Gecelja, je bilo ba je pri kranjskem dekanu naenkrat 18 parov na izpraševanju. Zadnji v vrsti je bil Pirc. „No“, pravi dekan, „Vi ste že mnogo ljudi raztelesili (razparali), povejte nam, kje ima človek dušo?“

„Gospod dekan!“ odvrne Pirc, „tega pa ne vem. Jaz sem le raztelesil (razparal) vsakega potem, ko je bil že brez duše.“ — Izpraševanju

je bilo konec. Pirčev zakon je bil srečen. Pirč je bil kot oče strog, a polni ljubezni do otrok. Vedno jih je učil, zlasti pri obedih, in se pogovarjal z njimi v najrazličnejših predmetih. Skrbel je tudi za dobro čtivo in sploh vse storil, kar je bilo moč storiti za izobrazbo v tedanjih časih. V njegovi hiši so se cerkvene zapovedi izpolnjevale prav strogo. Vladal je najlepši red in mir v hiši. Razkošnosti ni bilo nobene in kakor sam ni bil razvajen, tako tudi ni trpel, da bi se otroci omehkužili in lenobo pasli. Pazil je vedno na to, da je bilo vedno dovolj točne hrane pri hiši in dostikrat je rekel: „Otroci, le jejte, ki je tako dobro!“ Dasi je v gostilni povedal kako robato, doma ni bilo čuti iz njegovih ust nobene dvoumne besede ali klewine. Zlasti je svaril otroke pred igrami za denar in kvart ni smel videti v svoji hiši. „To, so hudičeve podobice!“ je rekel.

Strogo je pazil, da so bili otroci vsako nedeljo pri službi božji, pazil na poste in velikonočno dolžnost in je imel posebno v časti sveto Rešnje Telo, kakor smo že povdarjali. Že kot dijak je naredil zavezo s tremi drugimi tovariši, da bo vse svoje življenje zlasti častil sv. Rešnje Telo, in to zavezo je tudi držal.

Bil je usmiljenega srca posebno do revežev. Ni jim dajal samo zdravil zastoj, ampak tudi denarja. Če ga je berač poprosil, je segel v žep in ni nič pogledal, koliko drobiža je zagrabil

skupaj nič ne pomaga. Skoraj gotovo izvira ves strah liberalcev pred električno centralo na Završnici iz tega, ker se boje, da bo ta „klerikalna“ električna pobila zadnje liberalce, ki so še na Kranjskem. Nato primerja govornik delo S. L. S. z delom liberalne stranke. S tem, da kriče liberalci, kako mi ljudstvo odiramo, hočejo zakriti svojo „Glavno“, katere žrtve bodo vpile za maščevanje do neba na liberalce, dokler jih bo še kaj na Kranjskem. Ker si liberalci sami več ne morejo pomagati, so si najeli neke gotove pomočnice, ki so postale sedaj ves njih up in nada. Prva je Nemka, gospodična Theimer, druga pa je vodiška Johanca, najnovejša liberalna svetnica. Vse to priča o popolni onemoglosti liberalne stranke, katere edino delo je psovanje in mazanje po liberalnih listih. Vsak treznomislec človek se pač lahko prepriča, na kateri strani je resno, smotreno delo v blagor ljudstva, in bo tudi ob prihodnjih volitvah volil v takim smislu.

Govor g. dr. Zajca, ki je bil osoljen z neizcrpnim humorjem in perečim sarkazmom, je ljudstvo vzprejelo z velikim odobravanjem.

G. poslanec Zabret je posebno povdarjal delo poslancev S. L. S. v korist kmetiškega stanu. Kmet se je lahko prepričal, da so možje, ki jih je poslal on v deželni zbor, res delali v splošni blagor in za povzdigo kmetijstva in gospodarstva sploh, da torej S. L. S. lahko tudi v bodoče zaupa, da se bo vedno postavila za njegove koristi. V S. L. S. je imel kmet dobrega delavca; slabe delavce, liberalno stranko, je zato po pravici vrgel v kot. Povdarja smisel za izobrazbo, ki pri našem ljudstvu vedno narašča. Nujno je zato potrebno, da se preosnujejo naše ljudske šole v tem smislu, da bodo otroci kaj več slišali o kmetijstvu in gospodarstvu, da bodo tako vzljubili dom in domačo zemljo, da bi se jih tako bolj priklenilo na domačo grudo. S tem bi se postavil tudi najtrdnejši jez vedno naraščajočemu izseljevanju. — Besede g. Zabreta so bile vsprejete z velikim navdušenjem, ker so bile pač vsem govorjene iz srca.

Nato je pozdravil zborovalce tudi dosedanji kmetiški poslanec g. Demšar. Povdarjal je, da je z dosedanjim delom deželnega zbora dana še-le podlaga, na kateri se bo delalo naprej. Dana so n. pr. z električnimi napravami sredstva za veliko industrijo, kar bo velikanskega pomena za deželo. Sklenile so se velekoristne postavbe za varstvo planin in paše v planinah, kar je posebno velikega pomena za povzdigo živinorje. Kakor doslej, tako se bodo tudi v bodoče poslanci, ki ste si jih sami izbrali, prizadevali, da se izkažejo vredne zaupanja, ki ste jim ga izkazali!

G. deželni odbornik, prof. Jarc, kandidat v splošni kuriji, nekoliko podrobneje razlaga „delo“ liberalcev v zadnjih petih letih deželnozborskega zasedanja. Vse njihovo delo je bilo neprestano zabavljanje, podlo sumničenje in blatenje zlasti

Ko se oglasi pri njem neki rokodelski pomočnik, seže v žep in mu strese v klobuk samih „firarjev“. Soproga ga pokara, on pa odgovori: „Ljuba moja, ali ga nisi videla, kako je bil vesel? Svojem otrokom je večkrat dejal: „Otroci, le miloščina je denar, ki ima onkraj groba kaj veljave, vse drugo bomo pustili tukaj!“

Ravnokotno je ljubil mir in o prepiru ni hotel slišati. „Božje dedščine — miru vam manjka!“ je večkrat rekel. Zlasti ni mogel videti prepirljivih zakoncev. To mu je ostalo še iz domače hiše. Njegov oče je bil dokaj varčen, mati pa dobrih rok in zato je prišlo večkrat navskriž med njima. Pravil je sam pozneje: „Moji stariši so se začeli pripraviti takoj, ko so zjutraj odmolili angeljevo češčenje. Ta prepir je trajal, dokler ni zvečer luč ugasnila. Večkrat je prišla k njemu kaka užaljena ženica in zahtevala spričevalo, ker jo je mož natolkel. Ali Pirc je skoro vselej pregovoril take ženske, da niso tožile, in so se spet sprijaznile z možmi.

Voljno je prenašal Pirc križe, zlasti hude bolečine v zadnji bolezni. Štirikrat se je dal prevideti in vedno je molil ali citiral izreke svetega pisma in Tomaža Kempčana, ki ga je posebno ljubil. Vedno je ležala Kempčanova „Hoja za Kristusom“ na njegovi ponočni omarici.

Kakor je bil sam poln zaupanja v Boga, tako je tudi svojo rodbino izročal božjim rokam. „Dekleta me nič ne skrbe,“ je rekel svojemu

onih oseb, ki so voditelji naše stranke, od katerih je storil vsak za naš narod več, kot bi mogli storiti vsi liberalci skupaj, ako bi tudi živeli do sodnega dne. Neprestano lažejo liberalci in obrekujejo po časopisih, skrivaj, zahrbtno, ako se jih pa prime očitno za odgovor, se obregne dr. Tavčar malomarno: „Eh, kaj cajtenge!“ Pri svojem delu imajo razne zaveznike. To so v prvi vrsti Nemci. Priča Tržič, kjer so „Sokoli“ glasovali za Nemca. Drugi njih zavezniki so socialni demokratje. Kranjski narodnjaki so n. pr. zadnjič zelo zvesto poslušali Etbina Kristana na shodu pri Mayrju. In nedavno so bili ravno socialni demokratje v najhujši opoziciji proti Slovencem v štajerskem deželnem zboru. Taki so torej naši „narodnjaki“! No, in najbolj zanesljiva zaveznika liberalne stranke sta naposled še Theimerica in Johanca. Kakšni prijatelji kmetov so liberalci, priča izrek dr. Tavčarja na shodu v Kostanjevici l. 1902, da je „kmet farovška cunj in polbaba“ („Slov. Narod“ 1902, št. 259.) Nato citira govornik še več podobnih izrekov iz knjižice „Slovenski liberalizem v pravi luči“. Kako se liberalci norčujejo iz nam najdragocenejše svetinje, svete vere, priča jo liberalni listi, katere navaja. „Slovenski Dom“ je pisal v št. 14 l. 1913: „Kdor veruje, da je bil Jezus rojen v Betlehemu, temu ni več pomagati.“ Mnogo je pa še skoraj bolj bogokletnega. S hinvščino, da liberalci niso proti veri, torej ne bodo opravili pri nas nič več. Tako stranka res ne zasluži drugega, kakor da se ljudstvo z gnjušom obrne od nje in pokaže v dejanju pri volitvah svoje zaupanje stranki, ki stoji na podlagi katoliške vere in ki je pripravljena delati in žrtvovati se za ljudstvo.

Zborovalci so sledili izvajanju svojega pri-ljubljenega poslanca z največjim zanimanjem.

K besedi se je oglasil še g. profesor Marinko, ki je opozarjal navzoče, naj pazijo na liberalne agitatorje ob volitvah za mestno skupino. Liberalno ljubezen do kmeta kaže posebno to, da so iz volivnega imenika protipostavno izpustili vse zunanje volivce. Vkljub temu pa bodo brzkone sedaj izkušali dobiti tudi te glasove.

Končno je predlagal g. dekan Koblar in dal na glasovanje kandidature gg. Jarca, Zabreta in Demšarja, ki so bile vse soglasno vsprejete.

Nato zaključil predsednik g. Brodar s toplo zahvalo gg. govornikom in udeležencem krasno uspešno zborovanje.

## Shod v Radovljici.

V nedeljo popoldne ob 4 h se je vršil v Radovljici v salonu pri Basteljnu javni shod „Kat. pol. društva“. Udeležba na shodu je bila izvanredno velika, prišli so domači volilci in iz okolice. Na shodu so nastopili naši kandidati: vitez Pogačnik, dr. Gregorič in Ivan Piber.

Vitez Pogačnik je poročal o državnem zboru in o težkočah rednega in mirnega parlamentar-

spovedniku, ker vedno molijo „daj nam danes naš vsakdanji kruh,“ toda fantje me skrbe, če bodo molitev opuščali.“

Med molitvijo in pri polni zavesti je izdihnil svojo dušo.

Tak je bil torej Tomaž Pirc. Spreten, večč, nevljuden, vendar zelo priljubljen. Sloveče je bilo njegovo priprosto zdravljenje, prijala je njegova robata beseda, hitro je zadel bolezen, po ceni so bila njegova zdravila. In zato mu ohranimo časten spomin. Dasi ni bil doktor medicine, dasi ni obiskaval visokih šol, vendar je bil iznajdljiv v v svojem poklicu, prebrisan v svoji stroki, imeniten zdravnik svojega časa in narod mu varuje hvaležen spomin. Nad trideset let že počiva njegovo truplo za tržiško cerkvijo, vendar njegov originalni humor, njegova duhovita dovtipnost še kroži po gorenjskih ravninah in spričuje, da je bil Tomaž Pirc odličen talent, ki je narodu tudi koristil, da je bil vrl mož, ki nam daje lep zgled vestnega delavca, dobrega očeta in prepričanega katoličana. Najlepša zapuščina njegova so njegovi otroci, ki slove po vsi Kranjski kot vzorni katoličani. Vživali so le domačo vzgojo, a ta je bila izvrstna. Zato pa Tomažu Pircu slava ob stoletnici njegovega rojstva!

nega delovanja. — Vsega zla je kriv vladni centralistični sestav državnega zbora, kjer hočejo Nemci imeti gospodarstvo v rokah in čuvati razne privilegije; enakopravnost narodov je samo na papirju. Na shodu je podpredsednik drž. zbora sporočil volilcem preveselo vest za mesto Radovljico kakor za vso okolico, da se mu je posrečilo v zvezi z mestnim zastopom radovljiškim iztisniti iz železniškega ministra znesek K 133.000 za napravo novega železobetonskega mostu pri Radovljici in za razširjenje kolodvora. Radovljica v prvi polovici prihodnjega leta dobi nov razširjeni kolodvor, ki bode odprt tudi blagovnemu prometu. To je velikanska pridobitev za Radovljico in prelep uspeh neumorno-delavnega in za mesto posebno zaslužnega g. državnega poslanca viteza Pogačnika.

Nato sta še poročala bivša deželna poslanca dr. Gregorič in Piber in opisala plodonosno delo poslancev S. L. S. za meščane in kmete v deželnem zboru. Novi vodovodi, nove ceste, izboljšanje skupnih pašnikov, razne melioracije, razni poučni tečaji i. t. d., vse to so dejanja, ki dovolj jasno govore, da sta bila deželni zbor in deželni odbor, kjer je večina poslancev S. L. S., nad vse delavna. Pokazati imata prelepe uspehe, ki so sad modre gospodarske in kulturne politike. Zbrani volilci so z nekakim ponosom zrlji na svoje nad vse delavne in za ljudski blagor vnete kandidate in jim izrekli popolno zaupanje in iskreno zahvalo.

## Varstvo zborovalne svobode.

Ker je sedaj mnogo shodov po deželi in nekaterim še niso znani strogi paragrafi zakona, ki varuje zborovalno svobodo, naj tu najvažnejše ponatisnemo.

§ 15. Kdor namenoma sam ali pa v zvezi z drugimi volilni shod, ki se je sklical, da bi se čulo volilne kandidate, ali pa shod, ki se je sklical v svrhu volitvenih razgovorov ali pa poslušanja poročila poslancev, ali pa shod, ki spada pod društveni in shodni zakon in se je pravno pravilno sklical v svrhu razmotrivanja javnih zadev, prepreči s tem, da zabranjuje k udeležbi upravičenim osebam pristop, ali da neopravičeno vdre k zborovanju ali da navzoče ali za vodstvo in vzdrževanje redu poklicane osebe izpodriva, ali da se formalnim, na tok zborovanja nanašajočim se odredbam teh oseb siloma upira, se radi prestopka kaznuje z zaporom od enega tedna do treh mesecev.

Pri obteževalnih okoliščinah, osobito proti napeljevalcem in deležnikom prepredbe shoda, ako se je prepredba začela od več oseb v dogovorjeni zvezi, je spoznati s strogim zaporom do šestih mesecev.

Pri shodih, ki ne spadajo pod društveni zakon, so sklicatelji k vodstvu in vzdrževanju redu poklicane osebe, dokler shod drugih ne izvoli.

Volilni shodi, ki se vrše pod milim nebom brez oblastvenega dovoljenja, ne uživajo tega varstva.

Kdor onemogoči zborovanje s kričanjem, petjem ali kakim drugim nemirrom, še ne zakrivi prestopka proti temu zakonu; treba je temveč, da uporabi za onemogočenje zborovanja fizično ali vsaj psihično silo.

§ 16. Kdor se shodov, označenih v § 15., in kateri so v smislu sklica omejeni na volilce ali pa na točno označeno vrsto volilcev, na člane kakega društva ali pa na povabljenega udeležence, vedoma neopravičeno udeleži in shoda vkljub pozivu za vodstvo in vzdrževanje redu poklicanih oseb ne zapusti, se kaznuje z denarno globo od deset do dvesto kron.

§ 17. Za postopanje in razsojo radi prestopkov, določenih v tem zakonu, so pristojna okrajna sodišča za kaznovanje javnega pogoščanja volilnih upravičencev in neopravičene udeležbe na shodih (§§ 4. in 16.) pa politične oblasti.

## DOPISI.

Iz Dupljan. V nedeljo, 16. t. m., ob 9. uri popoldne se bo vršil v dvorani kmetijske podružnice volilni shod. Poročala bodeta gg. poslanec Zabret in prof. Marinko. — Popoldne ob 3. uri se bo pa vršilo zanimivo predavanje gospoda cesarskega svetnika Gustava Pirca in g. Jamnika o živinorje in travništvu.



**Ribogojstvo.** Župniku Kleindienstu v Begunjah je deželni odbor dovolil 1500 K podpore za ribogojno napravo.

**Slovenska dijaška zveza** prosi, da se blagovolijo vsi dopisi tekom šolskega leta pošiljati na društvenega tajnika (Ivan Stanovnik, jurist, Dunaj VIII. Lerchenfelderstraße 62. III T. 14).

**Pri Sori** so potegnili iz vode Franceta Stareta mrtveža, ki je bil vdan alkoholu.

**Loterijske številke.** Gradec, 13. novembra 61, 5, 82, 87, 17.

**O krasoti naših planin** priredi Slovenska Straža v četrtek, dne 20. t. m. ob 1/2 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega Doma sijajno skioptično predavanje s slikami pok. prof. dr. Cerka, ki so last deželnega muzeja. Vstopnina 20 vin., za dijake 10. vin. Preplačila v prid Straže toplo priporočamo. Vljudno vabimo slavno meščanstvo in okoličane. Pridite vsi in se razvnetite v ljubezni do obmejnih bratov ob najlepšem zakladu naše zemlje, — krasoti naših planin.

## NOVEJŠE VESTI.

**Dunaj, 13. novembra.** Notranji minister je jako ostro zavrnil nemškega poslanca Lodgemana, ki je rekel v zbornici, da je justica vlačuga politike. — Poslanec Rybař se je potegnil za narodno avtonomijo v Avstriji.

**Dunaj, 13. novembra.** Justični minister dr. Hohenburger je opravičeval v justičnem odseku svoje vtikanje v neodvisnost sodnikov. Rekel je, da mora imeti justični minister nadzorno pravico, ker tudi sodnik ne stoji izven postave in ker je to važno sredstvo za varstvo občinstva, ki išče pravice.

**Dunaj, 13. novembra.** Odstopil je šef generalnega štaba Hötendorf, ker je prišel v navskriž s prestolonaslednikom. Njegov naslednik bo fml. Roth.

**Carigrad, 13. novembra.** Turški odposlanci bodo podpisali mir z Grki.

**Kleveland, 13. novembra.** Snega je tu že nad poldrug meter visoko. Grozovit vihar je trajal na morju 36 ur. Dvajset tovornih ladij in nad 100 ljudi je izgubljenih. O veliki škodi se poroča tudi iz drugih držav.

## RAZNOTEROSTI.


**Pri Pulju** se je ponesrečila neka ladja naše vojne mornarice. Zavezil je vanjo parnik „San Marko“ iz Trsta. Mornarje so rešili.

**Liberalna prostost.** Francoski škof Marty iz mesta Montauban je vodil procesijo iz svoje stolnice v drugo cerkev. Ondotni liberalni župan

*Ivan Zupanec,*  
*c. kr. poštni asistent*

*Francka Bedenkova*

*zaročena.*



*V Kranju, dne 9. listopada 1913.*

Dobro, zdravo, naravno istrijansko

črno **vinO** belo

od 34 vinarjev liter naprej se dobi pri

**V. Sandalj**  
**Lupoglava, Istra.**

164 10—1

Vzorci na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

je policijsko zavrnil procesijo nazaj v cerkev. Vse to seveda v imenu liberalne svobode.

**Socijalno demokratsko delo.** Na dvorišču nunskega samostana v Cesto na Laškem so našli dobro nabito bombo še predno se je razpočila. Provročila bi bila grozno škodo. Bombo so položili sovražniki samostanov — soc. demokratje.

**Avtomobil povozil otroka.** Nemški princ Friderik Leopold je z avtomobilom povozil neko štiriletno deklico, ki je umrla. To je že peta nesreča prinčeva, ki rad hitro vozi, pa ni pod postavo.

**V Petrogradu** je bil velik požar. Pet ljudi je zgorelo in veliko je nevarno opečenih.

**Nesreče na ruskih železnicah.** Pri nesrečah na ruskih železnicah je v zadnjih petih tednih nad 500 oseb izgubilo življenje.

**Ritualni proces v Kijevu.** Dečka Juščinskega so našli umorjenega s 47. ranami na životu. Otekla mu je vsa kri. Dolžili so žida

Beilisa in druge, da so dečka umorili v svoje obredne namene. Pravih krivcev sodnija ni mogla izslediti in zato je bil Beilis oproščen. Židje cellega sveta so delali z vso močjo za oprostitev. Sodnija je vendar priznala, da je med židi neka tajna sekta, ki ima v svojem obredniku umor mladih ljudi na ta način, da se jim vzame kri.

**110 odvetniških pisarn** so zaprli na Ruskem, ker so odvetniki podpisali protest proti vraži o ritualnem umoru. Vlada je ukazala, da se uvede kazenska preiskava.

**Velik sneg** je zapadel v Ameriki. Okoli Clevelanda so hudi zameti pokončali nad 100 ljudi. Vihar divja tudi na morju.

**Ameriška republika Kolumbija** se je 14. oktobra t. l. s svojim predsednikom don Karlosom Restrepo vpricho vseh cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov in na tisoče broječe množice posvetila evharističnemu Bogu.

## Pomniti je:

1. **Scottova emulzija** je edina, po Scottovi sestavi prirejena, že skoro 40 let uspešna ribjeoljnata emulzija.
2. **Scottova ribjeoljnata emulzija** je prirejena izrecno iz najkrajnjega lofotskega, potom pare pridobljenega ribjega olja ter iz prvovrstnih drugih surovin. — Ista ostane vedno sama po sebi enake dobrote in učinkovitosti.
3. **Scottova ribjeoljnata emulzija** je blagega okusa, lahko prebavljiva in tek vzbujajoče sredstvo za odrasle kakor tudi za otroke.
4. **Scottova emulzija** se ima zahvaliti edino izkušeni Scottovi sestavi, da je nesprenmenljiva in stanovitna ter vpliva poleti in po zimi popolnoma jednako.



Seveda samo Scottova emulzija, nobena druga! Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarni za poizkušnjo.

## PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

**J. Rozman, Kranj.**

- I. **Denarni promet:** Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. **Informacijske zadeve:** Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- III. **Izterjevanje terjatev:** Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. **Promet z nepremičninami:** Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. **Tehnično-komerc. zadeve:** Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. **Strokovni nasveti** v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—14

## Hiša naprodaj!

Iz proste roke se proda hiša, zraven hlev, kovačnica in druga gospodarska poslopja.

Hiša je tik okrajne ceste pripravna tudi za čevljarja, ker ni nobenega v vasi.


Več pove lastnik 165 3—1

**Jože Hudobionik**  
na Kokrici, pošta Kranj.

## Stanovanje

obstoječe iz dveh sob z vsemi gospodarskimi prostori se odda v najem s 1. decembrom t. l.

Naslov pove uprava tega lista. 166 1



Ljudska knjižnica na Rupi naznanja prežalostno vest, da je njen ljubljani dobrotnik, ustanovnik in prvi predsednik, gospod

**Andrej Strupi**

v sredo, dne 12. novembra 1913 mirno v Gospodu zaspal.

Blagemu dobrotniku lahka zemljica in nepozaben spomin.

Na Rupi, 12. novembra 1913.

Ljudska knjižnica na Rupi.

167 1

## Važen oglas „Slovenske Straže“! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko!

## Turška srečka

ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra že dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico. 336 3—2

**Pozor!** 1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10. žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 kron. Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra 1913! Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 9. Sprejmejo se marljivo sodelavci pod ugodnimi pogoji.